אנן נעבד לחומרא יומגביהו מן הקרקע מפח

א"ר אחא בר' חנינא מאי קראה יכום ישועות

אשא ובשם ה' אקרא יונותו עיניו בו כי היכי

דלא ניסח דעתיה מיניה יומשגרו לאנשי ביתו

במתנה כי היכי דתתברך דביתהו עולא

אקלע לבי רב נחמן כריך ריפתא בריך ברכת

מזונא יהב ליה כסא דברכתא לרב נחמן א"ל

רב נחמן לישדר מר כמא דברכתא לילתא

א"ל הכי א"ר יוחנן אין פרי במנה של אשה

מתברך אלא מפרי בטנו של איש שנאמר

יוברך פרי במנך פרי במנה לא נאמר אלא פרי

במנד תניא נמי הכי ר' נתן אומר מנין שאין

פרי במנה של אשה מתברך אלא מפרי במנו

של איש שנאמר וברך פרי במנך פרי במנה

[א ב מיי' פכ"ט מהל' שנת הל' ז] סמג עשין כז טוש"ע

אר" ון טמנג עטק כו טוטייע או"ח סי קפג סעיף ד: פא ג ד סמג וטוטייע שם: פא ה מיי פ"ז מהלכות ברכות הלכה טו

נוש"ע שם סעיף ו: ב ו מיי׳ פ״ד שם הל׳ ה

סמג שם טוס"ע חו"ח סי' קפג סעיף ט: א ז מיי' פכ"ט מהל' שבת הלכה ו ז סמג עשין נט

טוש"ע או"ח סי׳ רעא סעיף

ה [מיי׳ שם הל' ז טוש"ע שם סעי יד וסי רפט סעי׳ ה]:

ט [מיי׳ פכ״ט מהלכות שבת

הל' כד טוש"ע או"ח סי

הל' כד טוש"ע חו"ח סי' רלח סעיף א]: ב י מיי פ"ט מהל' ברכות הל' [ז] ח ט ופכ"ט מהל' שבת הל' כה סמג עשין כו כט טוש"ע או"ח סי' ריז

כם טושיע מורנן טיי לא סעיף סעיף ב ה ו וסיי לא סעיף ב וסיי ראח סעיף יב: כ [מיי פ"ב מהלכות ברכות הלי יד ופייד הלי א טושיע

הני דר ופ"ד הני ח טוש"ע.

או"ח סי קפד ק"ה]:

ג ל [מיי פ"ז מהלכות

ג ל [מיי פ"ז מהלכות

או"ח סי קעד סעיף ג:

ב מ מיי פ"א מהלכות

ב מנות הלכה יג ממג

ב מנות הלכה יג ממג

עשין כז טוש"ע או"ח סי

סמג שם טוש"ע או"ח

ל) פסחים קיד. סוכה נו.,ב) פסחים קג., ג) [לקמן נב ז. ד) תוספתא פ״ה הכ״

נפ.ן, ד) מוספתח פיים הכיים [פסחים קיד.] [סוכה נו.], ד) פסחים שם זכחים לא., () [קדושין ע.], () [שמות ח], מ) [לקמן נב:], ט) [לקמן נב:], י) [לקמן נב:], י) [לקמן נב:], כ) [לקמן נב:], ל) [דף פט.], מ) [במדבר נב.], ל) [דף פט.], מ) [במדבר נב.], ל)

תורה אור השלם כוס ישועות אשא ו. בוט יְשוּעוּזוּ אָשָּא וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא: תהלים קטז יג

2. וַאַהַבָּף וּבַרַכָּף וְהִרְבֶּף הַאָּדְמָה וּצִּילְה וּפְּרְי וּצְרָךְ פְּרִי בְּטְנְּךְ וּפְּרִי אַדְמָתֶךְ שְׁגָּר אָלְפֶּיךְ וְיִצְתָּתֶךְ שְׁגָּר אָלְפֶּיךְ וְעַשְׁתְּרֹת צֹאַנָךְ עַל הָאָדְמָה אָשֶׁר נִשְׁבָּע לַאֲבֹתֶיךְ לְתֶת לַךְ:

3. לָבַן כֹּה אָצֶשָּׁה לְּךְּ יִשְׂרָאֵל עַקָּב בִּי זֹאת אָצֶשָּׁה לְּךְּ הָבּוֹן לִקְרָאת אַלהֵיךְ יִשְׂרָאֵל:

טמות ד יר

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד"ה כוס שני וכו' והעומד מעל: (ב) ד"ה הכון לקראת אלהיך בדברים:

גליון הש"ם . ומשגרו לאנשי ביתו. ע" תוי"ט ריש סוטה ד"ה רי"ל:

מוסף רש"י

אין מסיחין על כוס של ברכה. כלומר שלא יסיח דעת המברך משפשטו לו כום של ברכה לברך (רש"י

בערבי שבתות, קידוש היום תחילה ואחר כך ברכת היין (סוכה נו.). מברך על היין. והוא הדין למקדש על הפת (פסחים קיד.). בא להם יין. כל ימות השנה קאמר (לקמן נב.). אחר המזון. וכתוך המזוו לא בא להם וכשגמרו מעודתם בא להם לפני ברכת קידוש לא היה מקק לכוס לפני סעודה (חובה נו.). דהא נפקא בת קול. בערובין נפקק (יג:) יצאה בת קול ואמרה הלכה כבית הלל (יבמות יד. וחולין מד.).

→)@(< רב ניסים גאון

תדיר ושאינו תדיר קודם. עיקרו במשנת זבחים בפ״י את חבירו ואמרינן בגמרא מנא הני מילי אמר אביי מנא הני מילי אמר אביי דאמר קרא (במדבר כח) מלבד עולת הבוקר אשר לעולת התמיד מכדי כתיב עולת הבוקר עולת התמיד למה לי מאי קאמר רחמנא . האי דתדיר קדים ברישא:

אנן נעבד לחומרא. שלא תסייע שמאל לימין בשעת ברכה: שמעה ילחא. שלא ישגר לה כוס של ברכה: קמה בויהרא. עמדה בכעס: כל האי נבגא דברכתא היא. כל יין שבחבית ככום של ברכה הוא שתי ממנו: נכגא. כוס כמו לשתי מר י אנבגא: ממהדורי מילי.

ממחזירי בעיירות ירבו תמיד דברים: ומסמרטוטי כלמי. וממשחקי בגדים בלויים וממורטים ירבו כנים. כניםי מתרגמי׳ כלמתה: הין מסיחין. משאחזו עד שיברך: כום שני. שהוא של זוגות והעומד (ה) על שלחנו ושתי זוגות ניזוק על ידי שדים: כפלים. זוגות: הכון לקרחת (כ). בדברים נאים ולא בדברי פורענות: מסב. במטה דרך הסבה: והלכתא בכולהו יושב ומברד:

הדרן עלך שלשה שאכלו

אלו דברים וכו' בסעודה. שנחלקו

בהלכות סעודה: מברד על היום. בהידוש שבתות וימים טובים: ואחר כך מוזגין את הכום. יין הבא לפני המזון כדאמרינן בפרק כילד מברכין (לעיל מג.) הסבו אע"פ שנטל כו׳ הביאו להם יין וכו׳ וקאמרי ב״ש נוטלין לידים ואחר כך שותים את הכום ואוכלים סעודתם בההיא נטילה וב"ה אומרים מוזגין את הכום ושותין אותו ואחר כך נוטלין לידים. וטעמא דתרוייהו מפרש בגמרא: מקנה ידיו במפה. מנטילת מים רחשונים: ומניחה על השולחן. מקנח בה ידיו תמיד מזוהמת התבשיל: **וב"ה אומרים**. על הכר או על הכסת יניחנה אחרי כן ושם יקנח בה ידיו תמיד. וטעמא מפרש בגמים: מכבדין את הבית. מקום שאכלו שם אם הסבו על גבי קרקע מכבדים את הקרקע או אם הסבו על השלחן מכבדין את השלחן משיורי אוכלין שנתפזרו עליו: ואחר כך נוטלין לידים. מים אחרונים: נר ומון. מי שאין לו אלא כוס אחד במולאי שבת מניחו עד לאחר המזון וסודר עליו נר ומזון ובשמים והבדלה כו׳: איז מברכים על הנר ועל הבשמים של עלו"ם ושל מתים. טעם דכולהו מפרש בגמראש: שיאותו. שיהו נהנים ממנו: עד כדי שיתעכל המוון. מפרש שיעורא בגמ"י : מברך על היין. בגמרחי מפרש פלוגתייהו: עונין חמן אחר ישראל המברך. אפילו לא שמע אלא סוף ברכה אבל לא לאחר כותי שמא ברך להר גריזים: גמ' שהיום גורם ליין שיבח. כום זה לח בח חלח בשביל שבת לקידוש: וכבר קדש היום. משקבלו עליו או מנאת הכוכבים: ועדיין יין לא בא. לשלחן וכשם שקודם לכניסה כך קודם לברכה: שהיין גורם לקדושה שתחמר. שחם חין יין לא מקדשין. והמקדש על הפת גם הוא במקום יין וברכת הפת קודמת: מדיר קודם. נפחה לו במסכת זבחים

אין מסיחין על כום של ברכה. פירש"י שלא יסיח (דעת) המכרך משנתנו לו כום של ברכה וה"ה המסובין שאין רשאין להסיח דבעינן שיתכוין שומע ומשמיע וגם אין להפסיק השומעים בשיחת חולין כמו שאין המברך רשאי להסיח ואע"פ שאמר התם (פרק במרא

דר״ה ד׳ לד:) שמע תשע תקיעות בתשע שעות ביוס ילא משמע שהשומע סח בינתים ואפילו הכי יצא אך לכתחלה אין לעשות כן ומיהו נראה דהיינו דוקא בשעה שהמברך שותק מעט בין ברכה לברכה אבל בשעה שהוא מברך אם היה מדבר אפילו בדיעבד לא ילא:

והלבתא בכולהו יושב ומבו לחי שברכת המזון דאורייתא החמירו בה להיות יושב ומברך שהרי עשרה דברים נאמרו בו מה שאין כן בשאר ברכות והוא נוטריקון ואכלת ושבעת שב עת וברכת לברכת המזון מפי רבי משה אלברט:

הדרן עלך שלשה שאכלו

לא נאמר אלא פרי בטנך אדהכי שמעה ילתא קמה בזיהרא ועלתה לבי חמרא ותברא ד' מאה דני דחמרא א"ל רב נחמן גשדר לה מר כסא אחרינא שלח לה כל האי נבגא דברכתא היא שלחה ליה ממהדורי מילי ומסמרטוטי כלמי א"ר אסי האין מסיחין על כום של ברכה ואמר רב אםי אין מברכין על כום של פורענות מאי כום של פורענות א"ר נחמן בר יצחק כום שני תנ"ה השותה כפלים לא יברך משום שנאמר הכון לקראָת אלִהיך ישראל והאי לא מתקן אִ"ר אבהו ואמרי לה במתניתא תנא האוכל ומהלך מברך מעומד וכשהוא אוכל מעומד מברך מיושב וכשהוא מיםב ואוכל יושב ומברך יוהלכתא בכולהו יושב ומברך:

הדרן עלך שלשה שאכלו

אלו 4הברים שבין בית שמאי ובין בית הלל בסעודה ב"ש אומרים מברך על היום ואח"כ מברך על היין וב"ה אומרים ימברך על היין ואחר כך מברך על היום ב"ש אומרים נוטלין לידים ואח"כ מוזגין את הכום וב"ה אומרים מוזגין את הכום ואח"כ נומלין לידים ב"ש אומרים מקנח ידיו במפה ומניחה על השלחן וב"ה אומרים על הכסת ב"ש אומרים מכבדין את הבית ואח"כ נוטלין לידים וב"ה אומרים נוטלין לידים ואח"כ מכבדין את הבית יב"ש אומרים נר ומזון בשמים והבדלה וב"ה אומרים נר ובשמים מזון והבדלה ב"ש אומרים שברא מאור האש וב"ה אומרים "בורא מאורי האש אין מברכין לא על הגר ולא על הבשמים של עכו"ם ולא על הגר ולא על הבשמים של מתים ולא על הגר ולא על הבשמים של ע"ז ואין מברכין על הגר עד שיאותו לאורו מי שאכל ושכח ולא בירך ב"ש אומרים יחזור למקומן ויברך וב"ה אומרים יברך במקום שנוכר ועד מתי מברך יעד כדי שיתעכל המזון שבמעיו יבא להן יין אחר המזון אם אין שם אלא אותו כום בית שמאי אומרים מברך על היין ואח"כ מברך על המזון ובית הלל אומרים למברך על המזון ואח"כ מברך על היין פועונין אמן אחר ישראל המברך ואין עונין אמן אחר כותי המברך עד שישמע כל הברכה כולה: גמ' סתנו רבנו דברים שבין ב"ש וב"ה בסעודה ב"ש אומרים מברך על היום ואח"כ מברך על היין שהיום גורם ליין שיבא וכבר קדש היום ועדיין יין לא בא וב"ה אומרים מברך על היין ואח"כ מברך על היום שהיין גורם לקדושה שתאמר יידבר אחר ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם והלכה כדברי ב"ה מאי ד"א וכי תימא התם תרתי והכא חדא ה"ג תרתי נינהו ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם והלכה כדברי ב"ה פשיטא דהא נפקא בת קול איבעית אימא קודם בת קול ואיבעית אימא לאחר בת קול

מהאי קרא דכתיב במוספין מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד תעשו את אלהים מלבד משמע לאחר שהקרבתם התמיד תקריבו המוספין וקא דרשינן אשר לעולת התמיד קרא יתרא למילף דבשביל שהיא תמיד הקדימה הכחוב ומכאן אתה למד לכל התמידין:

ויש מי שאומו נטליז מעטו בהן נקראין נגבא דברכתא. שלחה ליה ממהדורי מילי ומסמרטוטי קלמי. פי׳ רוכלין המחזירין למכור בפתחי בני אדם, ורובן עשויין למכור לנשים בפתחיהן מיני תכשיטין, לא בפתחיהן מיני תכשיטין, לא תמצא בהן אלא דברים הרבה כעין משלים. ומבלאי בגדים שהן סמרטוטין לא תמצא אלא כנים, כך זה עולא. בעל דברים הוא. כמו עולא, בעל דברים הוא, כמו הרוכלים. אמר רב אסי אין מסיחין על כוס של ברכה. פ"ר כי שקיל ליה לאלתר מברך. םליק פ"ו לפ"ש מתני': אלו דברים שבין בית שמאי ובית הלל הכוס ובית הלל אומרים

למימר לקמן. והא דגורו בית שמאי משום ניצוצות, (מ)לא שכיחי, וכיון דמותר להשתמש בו חישינן דאם יטול ידיו תחלה יהיו המשקין בידיו מטפיחין, וכאשר יגע הכוס בידו יטמא אותו המשקין מאחורי הכוס שהן טמאין, ויטמא למיכה לקמן. והא דגור בית שמאי משום ניצוצות, (מוץ שכוחיר, ופיטות להשתמש בו חישינן דאם יטול ידיר תחלה יהיו המשקין בידיו מטפיחין, וכשא הוא המשקין מאחורי הכוס שהן טמאין היש החופס בכוס אפילו בלא משקין, משום דאין כלי מטמא אדם. אמרו בית הלל לבית שמאי זה שאתם גוורין המשקין (התם) אין(התם) אין(ה, שמאי היש האוב בית מוצות להיב הל לבית שמאי זה שאתם גוורין המשקים בללי לאחוריו וניסאו, ניצוצות לא שכיתי. וחוב הא בעינן תיכף לנטילה ברכה, הילכך מהגנין הכוס ומברכין ושותין נאחי"כ נוטלין לידים (ואמי) [האוכלין] מיד. והלכה (כרי) [כבית] הלל. בית שמאי אומרים כד ומדון בשמים והבדלה וכרי. פסק מר רב יהודאי גאון כל היכא דאיכא קידוש יומא מקדש אריפתא, אי נמי קידושא והבדלה בהדי הדדי, דהיינו מוצאי שבת וכניסת יו"ט ראשון, או יו"ט שני ולית ליה חמרא מקדש אריפתא, אבל הבדלה גרידתא לא מבדילין אריפתא. ומר רב צמח גאון אמר בה טעמא שבשאר ימות השנה אין מבדילין על הפת, שאין דומה קידוש להצבילה אם הפיל אי מצי שלא לסעוד, דאבית אל מבדיל של היכון ששלחן קבוע וסעודה קבועה לילי שבת ולילי יו"ט, וא"א שלא לסעוד, דאבית אל מצ"ש אינו שולחן קבוע, דאי בעי אכיל ואי בעי לא אכיל. לא מבדיל אפשר שלא לסעוד, דאבית אל מוצ"ש אינו שולחן קבוע, דאי בעי אכיל ואי בעי לא אכיל. לא מבדיל אורים האול הילי שבת ולילי יו"ט, וא"א שלא לסעוד, דאבית אל מצ"ש אינו שולחן קבוע, דאביל ואי בעי לא אכיל. לא מבדיל אריפתא ווזהילכתא איז מבדיליז אריפתא.

רבינו חננאל

ומגביהו מן הקרקע טפח. פי׳ בתלמוד ארץ ישראל צריך להגביהו מן השלחן טפח. ונותן עיניו בו. שלא יסיח דעתו ממנו. **כולא** נבגא דברכתא היא. פי׳ מחזור (כל) [על] כוס ברכה. ויש מי שאומר נטלי דמעטר ואח״כ מוזגין את הכוס, שאם אתה אומר מוזגין את שאם אומי אומו מחגין את הכוס תחלה, חישינן שמא יטמאו משקין שאחורי הכוס מחמת הידים ויחזרו המשקין ויטמאו את הכוס ונמצא שותה בכוס טמא. בית הלל אומרים מוזגין את בינ הכל אח"כ נוטלין לידים, הכוס ואח"כ נוטלין לידים, בית הלל סברי כלי שנטמא אחוריו במשקין מותר להשתמש בו כדבעינן